

יציאת מצרים (4)

על העבדות באומרו : מה העבודה הזאת לכם ? ובדבריו הוא מנתק הקשר שלו עם בוראו. שכן לימדנו הרש"ז מקלם זצ"ל בביאור הפסוק: "אם יהיה נדחך בקצה השמים, משם יקבצך ה' אלוקיך" (דברים ל). יש לדייק מדוע נקט הפסוק "בקצה השמים", הלא היה לו לומר: "בקצה הארץ"? אלא שרצונו לומר שעודו אוחז בפאת הרוחניות, והיינו שאם יהיה מקושר בקשר כל שהוא לה' יתברך, אף כחוט השערה, עדיין יש תקוה ש"משם יקבצך". ובמה יהיה הקשר הזה? בעבודת, כשמקבל על עצמו עול ואדנות ה' יתברך. לכן, שאר הבנים יש להם תקוה, מה שאין כן הרשע, גרוע מהם, ואין תקוה ממנו. *"הגדה של פסח, לקח טוב"*

בניסן עתידין להגאל

הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם רֵאשִׁים רֵאשׁוֹן הוּא לְכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה (שמות יב. ב)

בפסיקתא רבתי (פ' החודש) כתוב "הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם" אמר ר' ברכיה בשם ר' יודן בר"ש אמר הקב"ה לישראל בני חידוש גאולה יש לכם כאן לעתיד לבא עכ"ל. צריך להבין היכן רמוז כאן חידוש גאולה? ביאר החיד"א (פני דוד) עפ"י מה שכתב המקובל רבי שמשון מאוסטרפלי: "הַחֲדָשׁ הַזֶּה לְכֶם" בגימטריא "משיח בן דוד", ובוה נרמז כאן הגאולה העתידה, שהיא תהיה ע"י משיח בן דוד. ומה שנרמז דווקא כאן, דהנה אמרו חז"ל בניסן נגאלו בניסן עתידין ליגאל לכן נרמז במילים החדש הזה לכם שהוא חודש ניסן שעתידים ליגאל בו. ומוסיף עוד: "החודש הזה לכם", ס"ת מש"ה, שבזכות משה תהיה הגאולה העתידה. *ספר "אומרות התורה שמות"*

נהרא נהרא ופשטיה

וַיִּבְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַיָּם (בשלח יד. כב)

בדברי חז"ל מבואר, שבקריעת ים סוף נבקע הים לשנים עשר שבילים. לכל שבט היה שביל משלו, מסלול משלו, אולם המחיצות בין השבטים היו שקופות וראו אלו את אלו. לכאורה, מדוע היה צריך שהים יבקע לשנים עשר שבילים, וכי לא עדיף שכולם ילכו בשביל אחד, יתפללו ב'נוסח אחד' ומנהג אחד יהיה לכולם? למה כל אחד לבד? אומר הרב לנדא זצ"ל: אדרבה, כבודו של הקב"ה הוא, שכל שבט יהיה בנפרד, כל שבט יצעד בדרך אבותיו, יתנהג במנהגי אבותיו, יתפלל בנוסח שלו וישיר את הזמירות והתשבחות המקובלות לו מאבותיו. "מנהג אבותיו בידו". מאידך גיסא, אל לו לאדם לומר: אני שבט יהודה ולא מענין אותי כלום מאחרים, זה המנהג שלי, זה רב שלי, זה הבית הכנסת שלי וכו'. לכן היו המחיצות בין השבטים שקופות וראו

האם הניחו ישראל תפילין בצאתם ממצרים

כאשר יצאו בני ישראל ממצרים נאמר: "וישא העם את בצקו טרם יתמץ משארותם צרורות בשמלותם על שכמם" (יב. לה), ופירש רש"י: "משארותם", שיירי מצה ומרור. לפנינו ידיעה מעניינת שכותב ה"חתם סופר" בדרשותיו: כידוע התפילין נקראות 'אות'. כאשר בני ישראל יצאו ממצרים, הם רצו שיהיה להם אות, אך תפילין לא היו להם. לא היו עדיין ארבע הפרשיות המונחות בתוך בתי התפילין. לכן, במקום תפילין, הניחו בני ישראל את המצה והמרור על ראשם! לעומתו המהריל דיסקין כתב, כי בני ישראל כן הלכו עם תפילין, שנעשו מן העורות של קרבן הפסח, והם הניחו אותן, למרות שארבע הפרשיות עדיין לא היו בתוכן.

ספר "ומתוק האור, יציאת מצרים"

מדתן ואבירם למדנו עד היכן טומאת החטא

בני ישראל הוצאו ממצרים בחיפזון גדול, מאחר שהושפעו ביותר מטומאת מצרים, ועמדו כבר על סף החמישים משערי טומאה. דייק רבי מרדכי גרינפלד, שהיו שנים מישראל שלא יצאו בחיפזון יחד עם כל ישראל, ונשארו עוד זמן מועט בטומאת מצרים. שנים אלו היו הרשעים הידועים, דתן ואבירם. כאשר הגיעו דתן ואבירם לים סוף, נבקע הים במיוחד עבורם, והמפרשים תמהים איזו זכות עמדה להם, שיבקע עבורם הים. ניתן ליישב את הדבר, שדתן ואבירם הם לימוד לקח לכל ישראל, מרשעותם הנוראה של דתן ואבירם יכולים ישראל ללמוד עד היכן טומאת החטא, וממה נצלו בכך שהוצאו ממצרים בחפזון. דתן ואבירם זכו שיבקע הים בעבורם, ואף על פי כן, מחמת טומאת החטא שנטמאו בה, לא היתה בהם שום התעוררות תשובה, אלא להיפך, באו לחלוק על משה רבינו, רבן של ישראל, ובקשו לעורר מחלוקת על ידי ליצנות ולהחליש את אמונתם של ישראל. עד כדי כך נוראה טומאת החטא.

"יציאת מצרים"

קבלת עול מלכות שמים, שורש ועיקר יציאת מצרים

תכלית ההגדה של פסח, אמר הגר"י לוינשטיין זצ"ל באחת משחיתותיו, שיצא לנו מיציאת מצרים עבודת לה' יתברך. "הללו עבדי ה'" ולא עבדי פרעה (מגילה יד). זהו שורש ועיקר יציאת מצרים. לכן, גם 'תם' ה' שאינו יודע לשאול יכולים לזכות ליציאת מצרים. מה שאין כן הרשע, הרי מופקע הוא מענין העבודה ומעול מלכות שמים. ובאמת הרשעים מתו בג' ימי האפילה. זהו מה שאומרים: אילו היה שם לא היה נגאל, שהרי הוא חולק

אלו את אלו, ללמדנו שיש לראות גם את השני, להיות מודע למנהגיו וארחותיו ולכבדו. **ספר "יחי ראובן"**

וַיֵּאמְרוּ בְּה' וּבְמִשְׁחָה עֲבָדוּ (יד.לב)

"וַיֵּאמְרוּ בְּה' ", והלא לעיל נאמר(יד.ט): **"דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְיִסְעוּ "**, פירש רש"י: כדאי הוא זכות האמונה שהאמינו כי ויצאו לקרוע להם הים, ומדוע נאמר: **"וַיֵּאמְרוּ בְּה' "**, הרי כבר האמינו קודם. ומוכח שהאמונה היא מהדברים הצריכים חיזוק, האמונה הקודמת נחלשה. ואם כך לנוכח עשרה ניסים על הים וגלוי שכינה, כמה צריכה אמונתנו חיזוק תמיד.

הגדה של פסח "אהלי תורה" רב שטיינמן זצ"ל

החובה לברוח מהשפעת זרות: הים ראה וינזם (הלל)

אמרו חז"ל (בר"ר ז.ה): בזכות עצמותיו של יוסף נקרע הים לישראל, הה"ד "הים ראה וינזם". בזכות "ויעזוב בגדו בידה וינס". זהו לימוד נפלא שאנו לומדים מיוסף הצדיק, שומר הברית ויסוד עולם. כאשר נפגשים במצב של נסיון צריך לברוח מהמקום. ולפעמים, כאשר אי-אפשר או שאין צורך ביותר מכך, ניתן לנוס גם על ידי הורדת עיניים, או על ידי הסתת הראש לצדדין. על יוסף הצדיק נאמר: **"צדיק יסוד עולם"** (משלי י.כה). הוא היה האדם היחיד בהיסטוריה של העולם שפרנס וכלכל את כל העולם כולו. אולם כאשר תפס אותו איזה נסיון מה הוא עשה: "וינס"! הוא לא ניסה להתמודד, אלא ברח מרוב פחד החטא. כמה מוסר השכל יש ללמוד מזה. יש הבוטחים בעצמם, שמראות וקולות הרחוב לא ישפיעו עליהם לרעה, ולכן הם מרשים לעצמם מגע מסויים עם העולם החיצוני. אולם הבא לידי נסיון עלול חלילה להיכשל, והעצה וההדרכה שקיבלנו מיוסף הצדיק היא לנוס ולברוח מכל מגע עם השפעות זרות.

הגדה של פסח "תפארת שמשון" רב פינקוס זצ"ל

אמונה ובטחון, הצעקה הגדולה ביותר אל ה'

מראה המצרים ההולכים ומתקרבים אליהם החריד מאוד את לב העם, והם החלו לצעוק אל ה'. משה מדבר אליהם בדברי אמונה ובטחון: **"אל תיראו התיצבו וראו את ישועת ה' אשר יעשה לכם היום"**, ומיד לאחר מכן אומר הקב"ה למשה: **"מה תצעק אלי דבר אל בני ישראל ויסעו"**. תמה על כך הרב ברוך בוקרה: הלא בני ישראל צעקו, אם כן מדוע אומר ה' למשה: **"מה תצעק אלי?"** ולא אומר: **"מה יצעקו עלי ישראל?"** ובכלל, מהי הטענה כלפיהם? וכי מה יעשה יהודי בשעה צרה גדולה קרבה אליו אם לא יצעק אל ה'? אלא מכאן מוכח, שאמונה ובטחון הם הצעקה הגדולה ביותר אל הקב"ה! דברי האמונה שדבר משה רבינו על העם והפגת הדאגה ששולבה בבטחון כי ה' הוא כל יכול, הם מליצי היושר ביותר אצל הקב"ה, ועליהם הוא אומר לו: מה תצעק אלי! במילה "דאגה" יש האותיות 'א', 'ג', 'ד', 'ה' ללא 'ב'. כדי ללמדנו, שאדם שיש לו דאגה חסר

לו 'ב'טחון. הבוטח בה' אין לו כל סיבה לדאגה שהרי ישועת ה' כהרף עין. הוא ניסי ומנוסי לי!

ספר "ומתוק האור יציאת מצרים"

הלכה: הגדרת מאכל יבש ומאכל לח

כיצד ניתן להגדיר לגבי איסור בישול מהו מאכל יבש ומהו מאכל לח?

באגרות משה מבאר מאכל יבש מוגרר כאשר המאכל עומד פני עצמו במקומו ללא כלי ואינו נשפך ממקום למקום. אולם השו"ע הרב כתב שמאכל יבש פירושו דבר מאכל יבש ללא כל לחלוחית. ובודאי שאינו טופח על מנת להטפוח.

ספר "הליכות שבת" רב אופיר מלכ"ה שליט"א

פתגם: אל תנסו להגיע במהירות למשהו שרחוק מכם,

טפסו לשלבים הקרובים ומשם לרחוקים יותר.

ספר "שמחלה"

חקירה: נדרי צדקה: צריך מחשבה בפועל, כוונה, גמור בלב, או רק התרצות, הסכמת, רצון הרהור, ניהותא. (קונטרסי שיעורים ב"מ טז-ח ד"ה ונלע"ד: מחשבה והתרצות: הגר"ש שקאפ ב"מ כ, וקונטרסי שיעורים נדרים א-טו)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: אני תולעת ולא איש

בזמן שישב רבי איזיל חריף על כסא הרבנות בקוטנה, לא לבש קפוטה של משי כמנהגם של רבני פולין. שאלוהו מאנשי המקום: מה ראה רבינו לשנות ממנהג המקום? השיב להם רבי איזיל: רבנים בדרך כלל חושבים עצמם לאנשים מושלמים, בלי שום פגם ודופי, עד שאינם יכולים, לכזב ולומר בתפילה: אנכי תולעת ולא איש. לפיכך לובשים הם קפוטה של משי, שהוא עשוי, כידוע, מקורים של תולעת, כי אז יכולים הם לומר בלי שום חשש: אנכי תולעת... אבל אני, שידוע אני את מיעוט ערכי ואת חסרונותי הרבים, יכולני לומר, אנכי תולעת גם בלי ללבוש קורי תולעת.

ספר "חד וחלק" חלק ד' (דף קכג)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, הרסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, חיים מאיר בן גבי וזוירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בין קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנזשקה, רישאור שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל ריזל בת מרטיין היימה שמחה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, לאלודי רחל מלכה בת שמחה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלה, יוסף בן מייכה. מורים משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה. שמחה בת קמיר, אמיל חיים בן עזר עזיזה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr